

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi Kuntien takauskeskuksesta sekä kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 1 §:n ja rahoitustarkastuslain 2 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki Kuntien takauskeskuksesta. Lailla perustettaisiin Kuntien takauskeskus -niminen julkisoikeudellinen laitos, jonka tarkoituksena olisi toimia kuntien yhteisen varainhankinnan turvaamiseksi ja kehittämiseksi. Tarkoituksen toteuttamiseksi takauskeskus voisi myöntää takauksia kuntien suoraan tai välillisesti omistamien tai kuntien määräämisvallassa olevien luottolaitosten varainhankinnalle. Kuntia pidettäisiin ehdotetun lain mukaan takauskeskuksen jäsenyhteisöinä, mutta niillä olisi kuitenkin mahdollisuus olla liittymättä takauskeskuksen jäsenyhteisöksi ilmoittamalla siitä kahden kuukauden määräajassa. Takauskeskuksen toimintaa valvoisi rahoitustarkastus. Takauskeskuksen menot pyrittäisiin kattamaan sen toiminnasta kertyvillä tuloilla. Takauskeskuksen maksuvalmiuden turvaamiseksi sillä olisi rahasto, johon

kertyisi varoja takauskeskuksen perimistä takausprovisioista, ja tarvittavat valmiusluottojärjestelyt. Jäsenyhteisönä olevat kunnat vastaisivat takauskeskuksen sellaisten menojen ja sitoumusten rahoituksesta, joita ei muuten saataisi katetuiksi, väestötietolain 18 §:ssä tarkoitetun edellisen vuodenvaihteen asukaslukujen mukaisessa suhteessa.

Esitykseen sisältyy lisäksi ehdotus kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 1 §:n muuttamisesta siten, että takauskeskuksen toimihenkilöt tulisivat kunnallisen eläketurvan piiriin ja ehdotus rahoitustarkastuslain 2 §:n muuttamisesta siten, että rahoitustarkastuksen velvollisuus valvoa Kuntien takauskeskuksen toimintaa kävisi ilmi myös siitä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitetut tulemaan voimaan mahdollisimman pian sen jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ	1
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila	3
1.1. Yleistä kuntien lainanotosta	3
1.2. Kuntien yhteistyöstä varainhankintansa kehittämiseksi	3
1.3. Kansainvälinen vertailu	4
1.4. Nykytilan arviointi	5
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	6
2.1. Kuntien yhteisen varainhankintajärjestelmän turvaaminen	6
2.2. Takauskeskuksen harjoittama liiketoiminta	7
2.3. Takauskeskuksen maksuvalmiuden turvaaminen	7
2.4. Takauskeskuksen jäsenyhteisöjen oikeudet ja velvollisuudet	7
3. Esityksen vaikutukset	8
3.1. Taloudelliset vaikutukset	8
3.2. Organisatoriset vaikutukset	8
4. Asian valmistelu	8
5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja	8
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	9
1. Lakiehdotusten perustelut	9
1.1. Laki Kuntien takauskeskuksesta	9
1.2. Kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaki	13
1.3. Rahoitustarkastuslaki	13
2. Voimaantulo	13
3. Säättämisjärjestys	13
LAKIEHDOTUKSET	15
1. Laki Kuntien takauskeskuksesta	15
2. Laki kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 1 §:n muuttamisesta ...	18
3. Laki rahoitustarkastuslain 2 §:n muuttamisesta	19
LIITE	20
Rinnakkaistekstit	20
2. Laki kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 1 §:n muuttamisesta ...	20
3. Laki rahoitustarkastuslain 2 §:n muuttamisesta	21

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Yleistä kuntien lainanotosta

Kunnat ovat perinteisesti rahoittaneet toimintansa ensisijaisesti veroin, tulonsiirroin (valtionosuudet) ja maksuin. Lainarahoitusta on käytetty pääasiassa investointien rahoittamiseen. Tulorahoituksen osuus on kuitenkin viime vuosina supistunut. Tähän ovat vaikuttaneet verokertymien kehitys sekä kuntien valtionosuuksien leikkaukset. Kunnat ovat pystyneet sopeuttamaan menotaloutensa niukentuneiden resurssien mukaiseksi. Samalla se on kuitenkin merkinnyt tarpeellisten investointihankkeiden lykkäämistä tulevaisuuteen.

Paikallishallinto, jolla on vahva itsehallinto, kantaa merkittävän osan yhteiskunnallisesta vastuusta huolehtimalla kansalaisten perusturvasta eri muodoissaan. Kunnat huolehtivat ja vastaavat keskeisten peruspalveluiden tuottamisesta. Kuntien rahoitushuollon turvaaminen on siten koko yhteiskunnan edun mukaista.

Lainarahoituksessaan kunnat käyttävät erilaisia varainhankintalähteitä. Kuntia luottovat valtio, Kuntien eläkevakuutus, pankit ja luottolaitokset sekä vakuutusyhtiöt. Lisäksi eräät suuret kaupungit ovat ottaneet osan lainoistaan suoraan koti- ja ulkomaisilta pääomamarkkinoilta.

Kunnat ovat pyrkineet kehittämään yhteistä varainhankintajärjestelmää, koska mittakaavaeduilla on mahdollista saavuttaa kustannussäästöjä. Saavutettavien kustannussäästöjen avulla kyetään osaltaan vaikuttamaan siihen, ettei julkisen sektorin velkaa tarpeettomasti kasvateta. Kuntasektorin yhteisen varainhankintajärjestelmän kehittäminen sai alkunsa vuonna 1989, jolloin Kuntien eläkevakuutuksen yhteyteen perustettiin ensimmäinen kunnallinen luottolaitos, Kuntarahoitus Oy. Sosiaalisen asuntotuotannon rahoitusjärjestelmän painopisteen siirryttyä kortotukijärjestelmään kuntasektori perusti vuonna 1993 Kuntien Asuntoluotto Oy:n rahoittamaan kunnallista asuntotuotantoa. Tapahtunut kehitys on merkinnyt kuntasektorin keskitetyssä varainhankinnassa siirtymistä kohti Länsi-Euroopassa ja muissa Pohjoismaissa omaksuttua kuntien yhteistä rahoitushuoltoa.

Kuntien velanhoitokyky on säilynyt koko

Suomen itsenäisyyden ajan erittäin vahvana. Sijoittajien keskuudessa kuntasektori rinnastetaan velallisenä Suomen valtioon. Kuntien keskitetyllä varainhankintajärjestelmällä on samat luottoluokitusarvosanat kansainvälisiltä luottoluokituslaitoksilta kuin valtiolla. Kotimaisten pankkien ja muiden luottolaitosten vakavaraisuuslaskennassa kunnat ovat nollariskiluokassa. Kuntien hyvää velanhoitokykyä turvaavat vahva Suomen Hallitusmuotoon perustuva itsehallinnollinen asema ja verotusoikeus.

Kuntasektorin kokonaislainakanta oli vuoden 1994 lopussa 30 miljardia markkaa, kun se vuotta aikaisemmin oli ollut 31 miljardia markkaa. Arvion mukaan kokonaislainakanta laskee edelleen vuosina 1995 ja 1996 yhteensä noin 2 miljardia markkaa. Vuoden 1994 bruttolainanotto oli 3 miljardia markkaa. Arvion mukaan bruttolainanotto alenee 2,5 miljardiin markkaan vuonna 1995 ja kasvaa vuonna 1996 noin 5 miljardiin markkaan. Valtionosuuksien leikkauksien jatkamista ja kertalyhenteisten lainojen erääntymistä voitaneen pitää merkittävimpinä kuntien tuleviin lainanottotarpeisiin vaikuttavina tekijöinä. Lisäksi lainanoton kasvuun vaikuttanee kuntasektorin investointihankkeiden käynnistyminen. Kuntasektorin kokonaislainakannan osuus bruttokansantuotteesta on tällä hetkellä noin kuusi prosenttia. Kuntasektorin velan osuus bruttokansantuotteesta on pysynyt vuosikymmeniä vakaana neljän ja kuuden prosentin vaihteluvälillä.

1.2. Kuntien yhteistyöstä varainhankintansa kehittämiseksi

Kuntien varainhankinnan tehostamiseksi ja kilpailukyvyyn säilyttämiseksi Kuntien eläkevakuutuksen yhteyteen perustettu Kuntarahoitus Oy harjoittaa luottolaitostoiminnasta annetun lain (1607/93) mukaista luottolaitostoimintaa muun muassa välittämällä kunnille, kuntayhtymille ja sellaisille kuntasidonnaisille yhteisöille, joiden lainoilla on kunnan takaus, pitkäaikaista rahoitusta pääasiassa kunnallisten investointien rahoittamiseen. Perustamalla kuntasektorille oma luottolaitos kyettiin tehostamaan kilpailua ja samalla vähentämään niitä paineita, jotka kohdistuivat Kuntien eläkevakuutukseen kuntasektorin luottokysynnässä.

Kuntarahoituksen koko varainhankinta on

Kuntien eläkevakuutuksen takaamaa. Kuntien eläkevakuutuksen jäsenyhteisöjä ovat kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/64), jäljempänä KVTEL, mukaan kaikki Suomen 455 kuntaa ja nykyiset noin 280 kuntayhtymää (entiset kuntainliitot), jotka ovat myös vastuussa Kuntien eläkevakuutuksen menoista. Kuntien eläkevakuutuksen takauksen kautta kunnat ovat myös välillisesti yhdessä vastuussa Kuntarahoituksen kautta ottamastaan varainhankinnasta.

Kuntarahoitus hankkii kotimaasta varoja pääasiassa laskemalla liikkeeseen yleisölle merkittäväksi tarkoitettuja kuntaobligatioita. Ulkomainen varainhankinta tapahtuu pääasiassa joukkovelkakirjalainoilla. Tärkein ulkomainen varainhankintamuoto on neljän miljardin markan määräinen Lontoon Arvopaperipörssiin listattu velkasitoumusohjelma. Kuntarahoituksen pitkäaikaisella varainhankinnalla on sama luottoluokitus kuin Suomen valtiolla.

Kuntien Asuntoluotto Oy perustettiin tehostamaan kuntien ja kuntien enemmistöomisteisten yhtiöiden tarvitsemaa asuntotuotannon ja peruskorjauksen rahoitusta. Koska korkotukilainoitukseen perustuva kunnallinen asuntotuotannon rahoitus muodostaa selkeästi oman erillisen kokonaisuutensa, kuntasektori katsoi rahoituksen mukaiseksi, että tätä tehtävää hoitaa oma erillinen yhtiö. Kuntien Asuntoluotto Oy on luottolaitostoinnasta annetun lain mukainen luottolaitos, joka on erikoistunut asuntorahoitukseen. Sen osakkeenomistajina on yli 230 kuntaa, jotka kattavat yli 80 prosenttia Suomen väestömäärästä.

Kuntien Asuntoluotto Oy hankkii kunnille kotimaasta varoja pääasiassa laskemalla liikkeeseen yleisölle merkittäväksi tarkoitettuja joukkovelkakirjalainoja sekä suursijoittajien merkittäväksi tarkoitettuja "private placement" -tyyppisiä joukkovelkakirjalainoja. Kuntien Asuntoluotto Oy:n myöntämät lainat ovat pääosin 10—20 vuoden pituisia asuntojen uustuotantoon, peruskorjaukseen ja hankintaan tarkoitettuja korkotukiluottoja, joiden vakuutena on kunnan omavelkainen takaus ja vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain (867/80) mukainen valtion täytetäkaus.

1.3. Kansainvälinen vertailu

Kuntien ja muun paikallishallinnon yhtei-

sestä varainhankinnasta vastaavat muista Pohjoismaista Ruotsissa Kommuninvest i Sverige Ab, Norjassa Norges Kommunalbank ja Tanskassa KommuneKredit (Kreditforeningen af Kommuner i Danmark). Kommuninvest on perustettu vuonna 1986, ja sen toiminta perustuu kuntien yhteisvastuuseen. Norges Kommunalbank on perustettu lailla vuonna 1926 ja se toimii valtion takauksella. KommuneKredit on perustettu lailla vuonna 1898, ja sen toiminta perustuu niin ikään kuntien yhteisvastuuseen. Kuntien omien luottolaitosten harjoittama toiminta on kehittänyt kansallisia pääomamarkkinoita standardisoimalla kuntien liikkeeseen laskemia velkainstrumentteja, jotka ovat likvidejä ja jälkimarkkinakelpoisia.

Myös muualla Euroopan unionin alueella kuin Ruotsissa ja Tanskassa kunnat harjoittavat laajaa yhteistyötä rahoitushuoltonsa järjestämiseksi. Kuntasektorin rahoittamisesta huolehtivat Saksassa Deutsche Kommunalbank — Deutsche Girozentrale sekä eri osavaltioiden landesbankit, Belgiassa Credit Communal de Belgique, Hollannissa Dutch Waterschapsbank ja Dutch Municipal Bank sekä Ranskassa Credit Local de France. Esityksessä on lähemmin tarkasteltu pelkästään pohjoismaisia järjestelmiä.

Ruotsi

Kommuninvest i Sverige Ab toimii luottolaitoksena, jonka tarkoituksena on myöntää lainoja kunnille, kuntayhtymille, maakäräjäkunnille ja sellaisille kuntasidonnaisille yhteisöille, joiden lainoilla on kunnan takaus. Varainhankinta tapahtuu luottolaitoksen omilla nimillä. Lainoja myönnetään kuntasektorille pääasiassa investointien rahoittamiseen. Kommuninvest i Sverige Ab:n koko osakekannan omistaa taloudellinen yhdistys, Kommuninvest Ekonomisk Förening, joka myös takaa Kommuninvest i Sverige Ab:n sitoumukset. Kommuninvest i Sverige ei maksa takauksista lainkaan takausprovisiota.

Kunta ei voi ottaa lainaa Kommuninvest i Sverige Ab:ltä ennen kuin se on hyväksytty edellä mainitun taloudellisen yhdistyksen jäseneksi. Jäsenyys edellyttää sitoutumista yhteisvastuulliseen omavelkaiseen takaukseen kaikista Kommuninvest i Sverige Ab:n sitoumuksista. Jäsenkuntien kesken on sovittu siitä, että mikäli yksi tai useampi jäsenkunta joutuisi takaussitoumuksen perusteella täyttämään maksuvelvoitteen, maksuvelvoite

katetaan niiden jäsenkuntien kesken, jotka ovat kyseisessä lainajärjestelyssä mukana, siinä suhteessa kuin ne ovat velkaa Kommuninvest i Sverige Ab:lle tai taanneet siltä otettua velkaa.

Kommuninvest i Sverige Ab:n jäsenenä oli vuoden 1994 lopussa 57 kuntaa ja maakäräjäkuntaa. Vuoden 1995 aikana jäsenmäärän kasvu on jatkunut nopeana. Lokakuussa 1995 jäseniä oli 69. Vuoden 1994 lopussa Kommuninvest i Sverige Ab:n tase oli noin 13,5 miljardia kruunua ja sen antolainakanta kunnille noin 12,9 miljardia kruunua. Luottolaitoksen markkinaosuus kuntasektorin luottokannasta on noin 15 prosenttia.

Kommuninvest i Sverige Ab on jättänyt lokakuussa 1995 hakemuksen talletuspankko-oikeuksien saamiseksi.

Norja

Norges Kommunalbank on kokonaan Norjan valtion omistuksessa ja valtiovarainministeriön valvonnan alainen. Pankin tarkoituksena on kuntien kokonaisvaltaisen rahoitushuollon järjestäminen. Se rahoittaa kunnallisia investointihankkeita myöntämällä kunnille pitkäaikaisia lainoja. Norges Kommunalbank tarjoaa kunnille myös sijoituspalveluja muun muassa sijoitusrahastoina.

Vuoden 1994 lopussa Norges Kommunalbankin tase oli 31,8 miljardia kruunua ja antolainakanta kuntasektorille 25,3 miljardia kruunua. Pankin osuus kuntasektorin kokonaislainakannasta on 25 prosenttia. Sen osakepääoma vuoden 1994 lopussa oli 4,3 miljardia kruunua ja vararahastot olivat yli 2 miljardia kruunua.

Norges Kommunalbankin varainhankinta on kokonaan Norjan valtion takaamaa. Valtion budjettiin hyväksytään vuosittain pankin varainhankintaa koskevat takausrajat. Norjan valtio on harkitsemassa pankin omistuksen siirtämistä kuntasektorille.

Tanska

KommuneKredit on luottolaitos, joka myöntää lainoja kunnille, maakunnille ja sellaisille kuntasidonnaisille yhteisöille, joiden lainoilla on kunnan takaus. Varainhankinta tapahtuu luottolaitoksen omissa nimissä. Lainoja myönnetään kuntasektorille tuottomallisten investointien rahoittamiseen.

KommuneKredit toimii luottoyhdistyksen muodossa, ja sen jäseniä ovat sellaiset kun-

nat (kommuner) ja maakunnat (amtskommuner), jotka ovat ottaneet lainan KommuneKreditiltä tai jotka ovat taanneet siltä otetun lainan. Kaikki tanskalaiset kunnat ja maakunnat kuuluvat KommuneKreditiin. Vuoden 1994 lopussa KommuneKreditin tase oli 34 miljardia kruunua ja sen antolainakanta kuntasektorille 30 miljardia kruunua. KommuneKredit on Tanskan kuntasektorin merkittävin yksittäinen luotonantaja.

Kunnat liittyvät KommuneKreditin jäseniksi ottamalla lainan yhdistykseltä tai takaamalla yhdistykseltä otettavan lainan. Kunta voi halutessaan erota yhdistyksestä. Se ei voi tapahtua ennen kuin kunta on maksanut KommuneKreditille takaisin kaikki velkansa ja yhdistyksen asianomaisen tilikauden tilinpäätös on hyväksytty. Yhdistyksen sääntöjen mukaan jäsenet ovat yhdessä ja erikseen vastuussa kaikista yhdistyksen menoista ja sitoumuksista. Maksuvalmiuden turvaamiseksi yhdistyksellä on 2,2 miljardin kruunun määräiset rahastot, joita kunnat ovat kerryttäneet maksamalla KommuneKreditille rahastomaksun lainannoston yhteydessä. Rahastomaksujen kerääminen keskeytettiin toistaiseksi vuoden 1985 alusta rahaston riittävän suuruuden vuoksi.

1.4. Nykytilan arviointi

Kuntarahoitus Oy perustettiin tarkoituksenmukaisuussyistä kuntien eläkevakuutuksen yhteyteen. Kuntien yhteiselle varainhankinnalle kyettiin sen perustamisvaiheessa näin luomaan riittävän vakaat toimintaedellytykset. Toiminta on kuitenkin laajentunut niin, että se on perusteltua eriyttää kuntasektorin eläkejärjestelmästä ja siihen liittyvästä sijoitustoiminnasta. Kuntien eläkevakuutuksen eläkevastuurahasto, jonka suuruus vuoden 1995 lopussa oli noin 27 miljardia markkaa, karttuu vuosittain noin 4-5 miljardilla markalla. Rahaston purkaminen ajoittuu vuosille 2010—2040, jolloin rahastoidut varat käyettään suurten ikäluokkien eläkkeelle siirtymisestä aiheutuviin eläkemenoihin. Toimintojen eriyttäminen mahdollistaisi kuntien keskitetyn varainhankinnan myös Kuntien eläkevakuutuksen rahaston purkuvaiheessa. Kuntien eläkevakuutuksen omat mahdollisuudet lainoittaa kuntia ovat tällöin rajalliset.

Kuntarahoitus Oy ja Kuntien Asuntoluotto Oy ovat kuntasektorin omina luottolaitoksina ja riskittömästä luottokannastaan johtuen pystyneet toimimaan varsin vähäisellä osake-

pääomalla. Kuntarahoituksen osalta tähän on vaikuttanut myös se, että yhtiö toimii Kuntien eläkevakuutuksen takauksella. Takauksen kautta Kuntien eläkevakuutuksen rahastot ja kuntien vastuu Kuntien eläkevakuutuksen menoista ovat vaikuttaneet Kuntarahoituksen asemaan ja kykyyn toimia rahoitusmarkkinoilla lainanottajana. Kumpikin luottolaitos toimii pelkästään julkisen sektorin rahoittajana. Niiden toiminnasta vastaa käytännössä koko kuntasektori. Tämän vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista sitoa julkisen sektorin varoja kohtuuttomasti luottolaitoksiin osakepääoman muodossa. Omien varojen suhde luottolaitoksen vastuisiin ei ole tällaisessa toiminnassa niin relevantti tekijä, koska kunnat kantavat viime kädessä vastuun kyseisestä toiminnasta.

Kuntien yhteistoiminta oman pääomahuoltonsa turvaamiseksi on osoittautunut tärkeäksi jatkuvan kilpailun ylläpitämisen kannalta. Tämän vuoksi on perusteltua, että kuntien omat varainhankintajärjestelmät säilytetään muiden vaihtoehtoisten rahoituskanavien rinnalla.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Kuntien yhteisen varainhankintajärjestelmän turvaaminen

Esityksen keskeisenä tavoitteena on varmistaa kuntasektorille jatkuvan, sen omaan luottokelpoisuuteen perustuvan kilpailukykyisen ja joustavan rahoituksen saatavuus. Järjestelyllä voitaisiin samalla eriyttää kuntasektorin yhteinen varainhankintajärjestelmä jatkossa kuntasektorin eläkejärjestelmästä ja siihen liittyvästä sijoitustoiminnasta.

Esitys mahdollistaisi toteutuessaan kuntien velkasitoumusten nykyistä pidemmälle ulottuvan standardisoinnin, jolla edistettäisiin kuntasektorin liikkeeseen laskemien arvopapereiden jälkimarkkinoiden kehittämistä ja likvidiyyttä. Standardisoimalla kuntien velkasitoumukset kyettäisiin samalla selkiyttämään niiden riskiprofiilia ja parantamaan erityisesti pienten ja keskisuurten kuntien pääoman hankintaa.

Esityksessä ehdotetaan, että nykyistä kuntien yhteisen varainhankinnan toimintamallia muutettaisiin siten, että ehdotetulla erityisellä lailla perustettaisiin julkisoikeudellinen laitos, Kuntien takauskeskus, jäljempänä ta-

kauskeskus. Takauskeskuksen tarkoituksena olisi toimia kuntien yhteisen varainhankinnan turvaamiseksi ja kehittämiseksi. Tarkoituksen toteuttamiseksi takauskeskus voisi myöntää takauksia kuntien suoraan tai välillisesti omistamien tai kuntien määräämisvallassa olevien luottolaitosten sitoumuksille. Koska jäsenyhteisönä olevat kunnat olisivat viime kädessä vastuussa takauskeskuksen toiminnasta aiheutuvista menoista ja sen sitoumusten täyttämisestä, ehdotetussa laissa rajattaisiin luottolaitosten piiri, jolle takauskeskus voisi takauksia myöntää, pelkästään kuntien määräämisvallassa oleviin luottolaitoksiin.

Kilpailunrajoituksista annetun lain (480/92) 6 §:n mukaan samalla tuotanto- ja jakeluportaalla toimiva elinkeinonharjoittajat tai näiden yhteenliittymät eivät saa sopimuksella, päätöksellä tai niihin rinnastettavalla menettelyllä muun muassa rajoittaa hankintalähteitä, elleivät ne ole välttämättömiä järjestelyille, jotka tehostavat tuotantoa tai jakelua taikka edistävät teknistä tai taloudellista kehitystä ja joista hyöty pääosaltaan tulee asiakkaille tai kuluttajille. Vaikka takauskeskusta voitaisiin pitää mainitunlaisena yhteenliittymänä, joka harjoittaa elinkeinotoimintaa erillisten kuntien puolesta, sen perustamisen ei voitaisi katsoa olevan ristiriidassa mainitun pykälän säännösten kanssa, koska perustaminen tapahtuisi lailla ja takauskeskuksen nimenomaisena tarkoituksena olisi kehittää kuntasektorin varainhankintajärjestelmää. Järjestelmästä syntyy tehokkuus- ja taloudellisuushyötyjä kuntien lisäksi sijoittajille. Arvopapereiden standardisointi ja sitä kautta parantuva likvidisyys sekä jälkimarkkinoiden kehittyminen hyödyttää sijoitustoimintaa.

Kuntia pidettäisiin ehdotetun lain mukaan takauskeskuksen jäsenyhteisöinä, mutta kunnalla olisi oikeus myös olla liittymättä jäsenyhteisöksi. Takauskeskuksen toimintaa valvoisi rahoitustarkastus.

Takauskeskuksen olisi pitkällä aikavälillä pyrittävä kattamaan menonsa sen toiminnasta kertyvillä tuloilla. Maksuvalmiutensa turvaamiseksi takauskeskuksella olisi rahasto sekä tarvittavat valmiusluottojärjestelyt. Rahastoon kertyisi varoja luottolaitosten maksamista takausprovisioista. Jäsenyhteisöt vastaisivat yhdessä takauskeskuksen sellaisten menojen ja sitoumusten rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuiksi, asukaslukujensa mukaisessa suhteessa.

Ehdotetulla ratkaisulla ei olisi vaikutusta

Kuntarahoitus Oy:n nykyiseen lainakantaan, vaan ainoastaan sen uuteen ottolainakantaan. Kuntarahoituksen nykyinen ottolainakanta, jonka Kuntien eläkevakuutus on taannut, säilyisi erääntymiseensä asti ennallaan. Kuntarahoituksen toiminnan kannalta ehdotettu laki muuttaisi vallitsevaa tilannetta siten, että vain jäsenyhteisöt vastaisivat luottolaitoksen uusista sitoumuksista.

2.2. Takauskeskuksen harjoittama liiketoiminta

Toiminnallaan takauskeskus turvaisi kuntasektorin kilpailukykyisen varainhankinnan jatkuvuutta.

Takausten myöntämisestä päättäisi takauskeskuksen hallitus tai ohjesääntöön otettavien määräysten nojalla toimitusjohtaja. Myöntäessään luottolaitoksille takauksia takauskeskuksen tulisi noudattaa varovaisia ja terveitä liikeperiaatteita muun muassa kiinnittämällä huomiota siihen, miten luottolaitoksen oma luotonantopolitiikka ja riskien hallinta on järjestetty.

Ilman rahoitustarkastuksen lupaa takauskeskus voisi myöntää takauksia ainoastaan riittävää vakuutta vastaan. Riittävän vakuuden ehdon täyttäisivät ainakin saamiset Suomen valtiolta, suomalaiselta kunnalta ja kuntayhtymältä sekä näiden takaamat saamiset ja muut luottolaitostoinnasta annetun lain 76 §:ssä olevassa I ryhmässä luetellut saamiset. Rahoitustarkastuksen luvalla myös muita vakuuksia olisi mahdollista käyttää, jos ne voitaisiin katsoa riittäviksi. Erityisistä syistä vakuuden vaatimisesta voitaisiin kokonaan luopua. Erityisinä syinä voitaisiin pitää esimerkiksi luottolaitoksen maksuvalmiuden turvaamiseksi luotuja välttämättömiä järjestelyjä tai sitä, että erityislainsäädännöstä kuten esimerkiksi vuokra-asuntojen korkotukilainsäädännöstä johtuen vakuuden asettamista ei voida pitää tarkoituksenmukaisena. Myönnettyistä takauksista olisi perittävä käyvän tason mukainen takausprovisio.

Takauskeskus olisi juridiselta muodoltaan julkisoikeudellinen laitos. Takauskeskuksen hallintomalli olisi kolmiportainen. Ylimpänä päättävänä ja valvovana elimenä olisi valtuuskunta. Sisäasiainministeriö määräisi valtuuskunnan jäsenet Suomen Kuntaliitto ry — Finlands Kommunförbund rf:n ehdottamista henkilöistä. Valtuuskunnan lisäksi takauskeskuksessa olisi hallitus ja sen nimittämä toimitusjohtaja.

2.3. Takauskeskuksen maksuvalmiuden turvaaminen

Jotta pystyttäisiin mahdollisimman pitkälle turvaamaan se, että takauskeskuksen takaukseen perustuva takausvastuu ei pääse realisoitumaan, takauskeskuksen maksuvalmiuden turvaamiseksi luotaisiin lailla erityisiä suojamekanismeja. Luottolaitos voi viivästyä oman sitoumuksensa täyttämässä ajallaan sen velkasitoumuksia ostaneelle sijoittajalle lähinnä tilanteessa, jossa jokin takauskeskuksen jäsenyhteisö luottolaitoksen laina-asiakkaana viivästyy oman sitoumuksensa täyttämässä luottolaitokselle ajallaan. Maksuviivästystilanteet voivat aiheutua esimerkiksi yksittäisen kunnan hetkellisestä likviditeettiongelmosta tai maksuja välittävien pankkien maksujärjestelmissä syntyvien häiriöiden vuoksi.

Takauskeskuksen tulisi noudattaa toiminnassaan varovaisia ja terveitä liikeperiaatteita. Sen tulisi muun muassa varmistautua siitä, että myöntäessään takauksen luottolaitokselle, luottolaitoksen oma vakavaraisuus ja maksuvalmius on riittävän hyvä. Mikäli yksittäinen jäsenyhteisö luottolaitoksen laina-asiakkaana jättäisi suorittamatta oman maksuvelvoitteensa luottolaitokselle ajallaan, luottolaitoksella olisi mahdollisuus käyttää omia kassavaroja tai valmiusluottojärjestelyjä omien maksuvelvoitteidensa täyttämiseksi sen velkasitoumuksia ostaneelle sijoittajalle ajallaan. Takauskeskuksen oma maksuvalmius turvattaisiin rahastolla sekä tarvittavilla valmiusluottojärjestelyillä. Valmiusluottojärjestelyllä tarkoitetaan esimerkiksi pankkiin, luottolaitokseen, vakuutusyhtiöön tai eläkelaitokseen perustettua luottolimiittia. Valmiusluottojärjestelyjä voitaisiin joustavasti käyttää, mikäli olennaisia maksuviivästystilanteita pääsisi syntymään.

Koska takauskeskus myöntäisi takauksia lähtökohtaisesti ainoastaan riittävää vakuutta vastaan, se voisi tarvittaessa myös realisoida myöntämänsä takauksen vastavakuudeksi luovutetun vakuuden.

2.4. Takauskeskuksen jäsenyhteisöjen oikeudet ja velvollisuudet

Jäsenyhteisöille takauskeskus mahdollistaisi kilpailukykyisen ja joustavan lainanoton. Sisäasiainministeriö määräisi takauskeskuksen valtuuskunnan jäsenet ja varajäsenet

Suomen Kuntaliitto ry — Finlands Kommunförbund rf:n ehdottamista henkilöistä siten, että jäsenyhteisöissä vallitsevat poliittiset voimasuhteet sekä alueelliset ja muut tasapuolisuusnäkökohdat tulevat mahdollisuuksien mukaan huomioon otetuiksi. Tällä turvattaisiin se, että takauskeskuksen päätöksenteko, riskien hallinta, hallinto ja toiminnan valvonta pysyvät vahvasti jäsenyhteisöjen käsissä ja että takauskeskuksen toimintaa voidaan ohjata ja kehittää niiden omien intressien mukaisesti.

Ehdotetun lain mukaan takauskeskuksen menot olisi pitkällä aikavälillä pyrittävä kattamaan sen toiminnasta kertyvillä tuloilla. Takauskeskuksella olisi sen oman maksuvalmiuden turvaamiseksi rahasto ja tarvittavat valmiusluottojärjestelyt. Rahastoon kertyisi varoja takauskeskuksen perimistä takausprovisioista. Mikäli takauskeskuksen tulorahoitus ei riittäisi kattamaan sen toiminnasta tai sen sitoumusten täyttämistä aiheutuvia menoja eikä edellä mainittuja takauskeskuksen maksuvalmiuden turvaamiseksi luotuja suojärjestelmiä voitaisi käyttää, jäsenyhteisöt vastaisivat yhdessä tällaisten menojen rahoituksesta asukasluokjensa mukaisessa suhteessa.

Takauskeskuksen myöntämän takauksen perusteella syntynyt maksuvelvoite katettaisiin ensisijaisesti takauskeskuksen rahastosta tai valmiusluottojärjestelyillä. Jos rahaston varat eivät riitä velvoitteen kattamiseen eikä valmiusluottojärjestelyjä voida käyttää tai ne osoittautuvat riittämättömiksi, takauskeskuksella olisi oikeus kattaa velvoite jäsenyhteisöiltä kannettavilla maksuosuuksilla. Takauskeskuksen velvollisuutena, josta voitaisiin ottaa tarkemmat määräykset ohjesääntöön, olisi ilman aiheetonta viivästystä käynnistää perintätoimenpiteet laiminlyödyn maksun perimiseksi. Tällä tavoin voitaisiin maksuosuuden suorittaneille jäsenyhteisöille niin pian kuin se on mahdollista palauttaa niiden maksamat maksuosuudet korkoineen.

3. Esityksen vaikutukset

3.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksen keskeisenä tavoitteena on varmistaa kuntasektorille jatkuva sen omaan luottokelpoisuuteen perustuva kilpailukykyinen varainhankinta. Tehostamalla yhteistointa ja kunnallishallinnon koordinoitua

varainhankinnassa saavutettaisiin kustannussäästöjä, jotka hyödyttäisivät koko kansantaloutta. Saavutettavien kustannussäästöjen avulla kyetään osaltaan vaikuttamaan siihen, ettei julkisen sektorin velkaa tarpeettomasti kasvateta.

3.2. Organisatoriset vaikutukset

Takauskeskuksen hallinto olisi tarkoitus järjestää mahdollisimman kevyellä organisaatorakenteella. Takauskeskus pyrkisi kattamaan menonsa toimintansa tuloilla.

Takauskeskus kuuluisi rahoitustarkastuksen valvontaan. Rahoitustarkastus vahvistaisi takauskeskuksen ohjesääntöä ja voisi näin vaikuttaa sen organisaatioon. Ohjesääntöä määrättäisiin muun muassa siitä, että takauskeskuksen tilinpäätösasiakirjat ja tiedot takauskannan kasvusta tulisi määrääjain toimittaa rahoitustarkastukselle. Sen edustajalla olisi oikeus olla läsnä ja käyttää puhevaltaa takauskeskuksen valtuuskunnan kokouksissa. Rahoitustarkastus voisi myöskin erityisestä syystä pyytää takauskeskukselta erillisen selvityksen ja suorittaa tarkastuksen takauskeskuksen toimitiloissa.

4. Asian valmistelu

Aloitteen asiasta on tehnyt Suomen Kuntaliitto ry. Aloitteesta on kuultu oikeusministeriötä, valtiovarainministeriötä, kauppa- ja teollisuusministeriötä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriötä, Rahoitustarkastusta, Kilpailuvirastoa, Pankkiyhdistys ry:tä ja Vakuutusyhtiöiden keskusliitto ry:tä.

5. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 104 a artiklan 1 kohdassa, sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan unionista tehdyllä sopimuksella, kielletään toimenpiteet, joilla annetaan valtiolle tai muulle julkiselle sektorille erityisoikeuksia rahoituslaitoksissa, jos erityisoikeudet eivät perustu vakavaraisuuteen liittyviin seikkoihin. Tällä pyritään kiellemään lähinnä hallinnollisin määräyksin pankkisektorille annettavat velvollisuudet rahoittaa julkista velanottoa.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 104 a artiklan 1 kohdan sisältöä täsmennetään neuvoston asetuksessa (EY) N:o

3604/93. Asetuksen 1 artiklassa säädetään, että erityisoikeuksia antavilla toimenpiteillä tarkoitetaan kaikkia julkista valtaa käytettäessä annettuja lakeja, asetuksia ja muita sitovia säädöksiä, joissa velvoitetaan rahoituslaitokset rahoittamaan julkisen sektorin velanottoa tai joissa myönnetään veroetuja ainoastaan rahoituslaitoksille taikka muita markkinatalouden periaatteiden vastaisia taloudellisia etuja tarkoituksena edistää rahoituslaitosten luotonantoa julkiselle sektorille.

Asetuksen 4 artiklan 2 kohdassa säädetyn poikkeuksen mukaan rahoituslaitoksella ei kuitenkaan tarkoiteta muun muassa keskuspankkeja tai muita laitoksia, jotka kuuluvat Euroopan kansantalouden tilinpitäjärjestelmien mukaisesti määriteltyyn julkisyhteisöjen sektoriin tai joiden velat vastaavat täysin julkista velkaa. Takauskeskus on asetuksen 4 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu julkisyhteisöjen sektoriin kuuluva julkisoikeudellinen laitos. Euroopan yhteisön perustamis-

pimuksen 104 a artiklan 1 kohdassa määrätty kieltö ei siten estä perustamasta ehdotetulla lailla takauskeskusta turvaamaan ja kehittämään kuntien keskitettyä varainhankintaa.

Ehdotetulla lailla ei myöskään asetettaisi millekään rahoituslaitokselle velvollisuutta rahoittaa julkisen sektorin velanottoa. Koska takauskeskuksen myöntämistä takauksista veloitettaisiin käyvän tason mukainen takausprovisio, ei ehdotetulla lailla myöskään myönnettäisi rahoituslaitoksille mitään luotonantoa julkiselle sektorille edistäviä markkinatalouden periaatteiden kannalta sopimatonta taloudellisia etuja. Ehdotus ei siten ole Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 104 a artiklan 1 kohdan vastainen.

Koska takauskeskuksen myöntämistä takauksista perittäisiin käyvän tason mukainen takausprovisio, ei takaus olisi myöskään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 92 artiklassa tarkoitettua valtion tukea.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki ehdotusten perustelut

1.1. Laki Kuntien takauskeskuksesta

1 §. *Kuntien takauskeskus.* Pykälän 1 momentissa määritellään lain tarkoitus. Lain ensisijaisena tarkoituksena on varmistaa kuntasektorille jatkuva, sen omaan luottokelpoisuuteen perustuva kilpailukykyinen varainhankinta. Järjestämällä jäsenyhteisönä olevien kuntien varainhankinta keskitetymin kuntasektorin rahoituskustannukset on mahdollista säilyttää kohtuullisella tasolla. Mittakaavaeduilla saavutettavilla kustannussäästöillä pyritään edesauttamaan sitä, ettei julkisen sektorin velkaa tarpeettomasti kasvateta. Toisena lain tarkoituksena on jäsenyhteisönä olevien kuntien yhteisen varainhankinnan edelleen kehittäminen.

Tätä toimintaa varten perustettaisiin Kuntien takauskeskus -niminen julkisoikeudellinen laitos, joka voisi oman harkintansa mukaan myöntää takauksia kuntien suoraan tai välillisesti omistamille tai kuntien määräämisvallassa oleville luottolaitoksille. Tällaisia luottolaitoksia ovat tällä hetkellä Kuntarahoitus Oy ja Kuntien Asuntoluotto Oy. Koska jäsenyhteisöt olisivat viime kädessä vastuussa takauskeskuksen toiminnasta ja sen sitoumusten täyttämistä aiheutuvista

menoista, ehdotetussa laissa rajattaisiin niiden luottolaitosten piiri, joiden varainhankinnalle takauskeskus voisi myöntää takauksia, pelkästään kuntien määräämisvallassa oleviin luottolaitoksiin. Jos takauskeskus voisi myöntää takauksia myös täysin kuntien määräämisvallan ulkopuolella olevien luottolaitosten sitoumuksille, se saattaisi synnyttää tarpeettomia ja jopa yllätyksellisiä riskejä, joita tämän laatuissa toiminnassa on syytä välttää. Luottolaitosten antolainakanta koostuisi lainoista, joista viime kädessä vastaisivat kunnat tai valtio.

Takauskeskus ei itse harjoittaisi luottolaitostoiminnasta annetun lain mukaista liiketoimintaa. Sen tarkoituksena ei olisi toimia luottolaitoksena, joka ammattimaisesti hankkii yleisöltä takaisin maksettavia varoja tarjotakseen niitä edelleen omaan lukuunsa kunnille.

Varainhankintaan katsottaisiin kuuluviksi myös koron- ja valuutanvaihtosopimukset sekä johdannaissopimukset, kuten valuuttatermiinit ja -optiot. Edellä mainittuja käytettäisiin muun muassa korko-, valuutta- ja rahoitusriskeiltä suojautumiseen.

2 §. *Jäsenyhteisöt.* Takauskeskuksen jäsenyhteisöinä pidettäisiin vain kuntia. Kuntayhtymien ei ole syytä olla takauskeskuksen jäsenyhteisöjä, koska kuntayhtymän menois-

ta ja sitoumuksista vastaavat kuntayhtymän jäsenkunnat. Kunta voisi olla liittymättä jäsenyhteisöksi päättämällä siitä ja ilmoittamalla päätöksestään sisäasiainministeriölle viimeistään kahden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta. Ilmoitusta ei voisi peruuttaa muuta kuin siinä tapauksessa että asianomainen valtuuston päätös kumottaisiin valituksen johdosta. Laki ei koskisi Ahvenanmaan maakunnan kuntia, koska Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/91) 18 §:n 4 kohdan nojalla kuntien hallintoa koskevissa asioissa maakunnalla on lainsäädäntövalta.

3 §. *Valvonta.* Takauskeskuksen toiminta ehdotetaan saatettavaksi rahoitustarkastuksen valvonnan alaiseksi. Ehdotuksella täsmennetään rahoitustarkastuksen tehtävää valvoa takauskeskusta koskevan lain noudattamista. Siten rahoitustarkastuksen tehtävä ei olisi huolehtia esimerkiksi siitä, että kuntasektorin varainhankinnan edellytykset olisivat turvatut. Tärkeintä olisi valvoa lain 7-11 §:n noudattamista. Rahoitustarkastuksen suorittamaa valvontatehtävää varten takauskeskuksen tulisi antaa rahoitustarkastukselle tietoja rahoitustarkastuslain 11 §:n mukaisesti. Kunnallisesta itsehallinnosta johtuen valvonta olisi luonteeltaan laillisuusvalvontaa.

4 §. *Oikeustoimikelpoisuus.* Takauskeskus olisi itsenäinen oikeushenkilö ja käyttäisi itse puhevaltaa tuomioistuimessa ja muussa viranomaisessa.

5 §. *Valtuuskunta.* Takauskeskuksen hallintomalliksi ehdotetaan kolmiportaista järjestelmää, jossa ylimpänä päättävänä ja valvovana elimenä olisi valtuuskunta. Valtuuskunnan jäsenet ja varajäsenet, joita kumpiakin olisi ehdotuksen mukaan vähintään 10 ja enintään 15, määräisi sisäasiainministeriö kuntien keskusjärjestön ehdottamista henkilöistä neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Jäseniä määrättäessä olisi otettava huomioon jäsenyhteisöissä vallitsevat poliittiset voimasuhteet sekä alueelliset ja muut tasapuolisuusnäkökohdat. Henkilövalintoja harkittaessa voidaan siten kohdella erilaisia jäsenyhteisöjä tasapuolisesti. Valtuuskunta valitsisi itse keskuudestaan puheenjohtajan ja enintään kaksi varapuheenjohtajaa. Valtuuskunnan tehtävistä ei otettaisi lakiin yksityiskohdaisia säännöksiä, vaan tehtävien tarkempi määrittely jätettäisiin takauskeskuksen ohjesäännön varaan.

6 §. *Hallitus ja toimitusjohtaja.* Takauskeskuksella olisi hallitus. Hallitus vastaisi takauskeskuksen hallinnosta sekä valtuuskun-

nan päätösten valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Hallitus käyttäisi lisäksi takauskeskuksen puhevaltaa. Hallituksen kokoonpano, toimikausi ja tehtävien yksityiskohtaisempi määrittely ehdotetaan niin ikään jätettäväksi takauskeskuksen ohjesäännön varaan. Valtuuskunnan ja hallituksen lisäksi takauskeskuksella olisi toimitusjohtaja ja mikäli se takauskeskuksen toiminnan kannalta katsotaan tarkoituksenmukaiseksi muuta henkilöstöä. Toimitusjohtajan nimittäisi hallitus. Toimitusjohtajan tehtävä ja toimivalta määriteltäisiin ohjesäännössä.

7 §. *Ohjesääntö.* Takauskeskuksella olisi ohjesääntö, johon otettaisiin tarpeelliset määräykset takauskeskuksen tehtävistä ja toiminnasta. Ohjesäännön hyväksyisi valtuuskunta. Lisäksi se tulisi toimittaa rahoitustarkastukselle vahvistettavaksi.

8 §. *Takausten myöntäminen.* Takausten myöntämisestä päättäisi takauskeskuksen hallitus tai ohjesäännön nojalla toimitusjohtaja. Takauskeskuksen ja luottolaitosten liiketoiminnan harjoittamisen joustavuuden kannalta olisi perusteltua, että ohjesääntöön otettavien määräysten nojalla takausten myöntämisvaltaa voitaisiin delegoida toimitusjohtajalle.

Myöntäessään luottolaitoksille takauksia takauskeskuksen tulisi noudattaa varovaisia ja terveitä liikeperiaatteita muun muassa kiinnittämällä huomiota siihen, miten luottolaitoksen oma luotonantopolitiikka on järjestetty. Luottolaitoksen tulisi harjoittaa tarkoin säänneltyä luotonantopolitiikkaa riittävää varovaisuutta noudattaen.

Lähtökohtaisesti takauskeskuksen tulisi vaatia myöntämilleen takauksille riittävä vakuus. Riittävän vakuuden ehdon täyttäsivät ainakin saamiset Suomen valtiolta, suomalaiselta kunnalta ja kuntayhtymältä sekä näiden takaamat saamiset ja muut luottolaitostoinnasta annetun lain 76 §:ssä olevassa I ryhmässä luetellut saamiset. Myös muu vakuus voitaisiin hyväksyä, jos se voidaan katsoa riittäväksi.

Koska rahoitustarkastukselle ehdotetaan annettavaksi oikeus myöntää lupa takauskeskukselle erityisestä syystä poiketa myös kokonaan vakuuden vaatimisesta, sille ehdotetaan samalla jätettäväksi harkintavalta siinä, millaisia vakuuksia voidaan edellä mainittujen saamisten lisäksi pitää hyväksyttävänä riittäviksi vakuuksiksi. Harkinnassa tulisi kiinnittää huomiota vakuuden laatuun ja riittävyyteen. Vakuutena olevan sitoumuksen

antajan tai sen takaajan kyky vastata omista sitoumuksistaan ja se, miten helposti vakuus on muutettavissa rahaksi, ovat tekijöitä, joiden tulisi muodostaa periaatteelliset lähtökohdat harkinnalle. Erityisenä syynä luvan myöntämiselle voitaisiin pitää esimerkiksi yleisperusteluissa mainittua korkotukiluoton vakuutta, joka on jo luovutettu valtiokontrollille ja joka on sitouduttu olemaan luovuttamatta muualle.

Takauskeskuksen tulisi periä luottolaitosten varainhankinnalle myöntämistään takauksista käyvän tason mukainen takausprovisio. Takausprovisioon suuruuden määrittelyssä olisi otettava huomioon takauksen myöntämiseen liittyvä riski, johon vaikuttavat sen sitoumuksen laatu, jolle takaus myönnetään, sekä takaukselle saatavan vastavakuuden laatu. Takaukseen sisältyvää riskiä voitaisiin kyseessä olevassa toiminnassa yleisesti pitää vähäisenä. On huomattava, että jäsenyhteisöt ovat nyt ehdotetussa järjestelyssä viime kädessä vastuussa takauskeskuksen takaussitoumuksista, mutta samalla myös edunsaajia lainanottajina. Tästä syystä vertailupohjan löytäminen takausprovisioon tason osalta ei ole mahdollista.

9 §. *Taloudelliset toimintaperiaatteet.* Takauskeskuksen menot olisi pyrittävä kattamaan sen toiminnasta saatavilla tuloilla. Menoihin luettaisiin myös rahastosierrot. Takauskeskuksen maksuvalmiuden turvaamiseksi takauskeskuksella olisi rahasto, jonka kartuttamisesta ja käyttämisestä määrättäisiin erikseen ohjesäännössä, sekä tarvittavat valmiusluottojärjestelyt. Rahastoon kertyisi varoja takauskeskuksen perimistä takausprovisioista.

10 §. *Jäsenyhteisöjen vastuu.* Jos takauskeskuksen tulorahoitus ei riitä kattamaan sen toiminnasta tai sen sitoumusten täyttämistä aiheutuvia menoja eikä takauskeskuksen maksuvalmiuden turvaamiseksi luotuja suoja mekanismeja voida käyttää tai ne osoittautuisivat riittämättömiksi, jäsenyhteisöt vastaisivat yhdessä tällaisten menojen rahoituksesta väestötietolain (507/93) 18 §:ssä tarkoitetun edeltävän vuodenvaihteen asukaslukujen mukaisessa suhteessa.

11 §. *Takaukseen liittyvät jäsenyhteisöjen vastuujärjestelyt.* Lakiin ehdotetaan otettaviksi yksityiskohtaiset säännökset siitä, miten jäsenyhteisöjen keskinäinen vastuu takauskeskuksen myöntämän takauksen perusteella syntyneen maksuvelvoitteen kattamisesta järjestettäisiin. Takauskeskuksen myön-

tämän takauksen perusteella syntynyt maksuvelvoite katettaisiin ensisijaisesti takauskeskuksen rahastosta. Ehdotetussa 8 §:ssä mainittujen varovaisten ja terveiden liikeperiaatteiden noudattamisella tarkoitetaan myös tarvittavien valmiusluottojärjestelyjen ylläpitämistä. Takauskeskus voisi tarvittaessa näin käyttää myös valmiusluottojärjestelyjä maksuvelvoitteen kattamiseksi. Jos rahaston varat eivät riitä velvoitteen kattamiseen eikä valmiusluottojärjestelyjä voida käyttää tai ne osoittautuisivat riittämättömiksi, takauskeskuksella olisi oikeus kattaa velvoite jäsenyhteisöiltä kannettavilla maksuosuuksilla. Maksuosuudet määräytyisivät 10 §:ssä tarkoitetulla tavalla, ja ne vahvistaisi hallitus.

Jäsenyhteisöjen vastuu takauskeskuksen myöntämään takaukseen perustuvasta maksuvelvoitteesta voisi lähinnä realisoitua tilanteessa, jossa luottolaitos (oman ottolainansa perusteella) ja takauskeskus (luottolaitoksen ottolainaan liittyvän omavelkaisen takauksensa perusteella) eivät kykene täyttämään omaa maksuveloitettaan luottolaitoksen velkasitoumuksia ostaneelle sijoittajalle ajallaan. Tällainen tilanne voi syntyä, jos luottolaitoksen yksittäinen laina-asiakas laiminlyö oman huomattavan suuren maksuvelvoitteen sa luottolaitokselle ja luottolaitoksen ja takauskeskuksen omat varat osoittautuvat riittämättömiksi eikä maksuvalmiuden turvaamiseksi luotuja valmiusluottolimiittejä ja takauskeskuksen rahastoa kyseessä olevassa tilanteessa voida käyttää.

Maksuvelvoite katettaisiin jäsenyhteisöiltä kannettavilla maksuosuuksilla. Takauskeskuksen hallitus määrittäisi jokaisen jäsenyhteisön maksuosuuden suuruuden jyvittämällä katettavan maksuvelvoitteen markkamäärän jäsenyhteisöjen maksettavaksi niiden 10 §:ssä tarkoitettujen asukaslukujen mukaisessa suhteessa. Jäsenyhteisöjen asukasmääriin perustuvan jyvitysjärjestelmän vuoksi yksittäisen jäsenyhteisön vastattavaksi ei kertyisi sellaista ylimääräistä velvoitetta, joka olisi jäsenyhteisön taloudellinen tilanne huomioon ottaen kohtuuttoman suuri sen kannettavaksi. Maksuviive olisi lisäksi mitä todennäköisimmin lyhytaikainen. Sillä, että jäsenyhteisöt vastaisivat yhdessä takauskeskuksen toiminnasta ja sen sitoumuksista aiheutuvista menoista, pyrittäisiin varmistamaan se, ettei esimerkiksi yksittäisen kunnan likviditeettiongelma vaarantaisi koko järjestelmän toimivuutta.

Takauskeskuksella olisi pääsääntöisesti

luottolaitoksen sitoumuksille antamansa takauksen vastavakuutena luottolaitoksen jäsenyhteisöiltä olevat lainasaamiset tai muu riittävä vakuus. Takauskeskuksen jäsenyhteisön laiminlyödessä oman maksuvelvoitteen luottolaitosta kohtaan takauskeskuskella olisi myös mahdollisuus, jottei sen oma takausvastuu realisoituisi, maksaa jäsenyhteisön maksuvelvoite luottolaitokselle jäsenyhteisön puolesta. Koska takauskeskuksen takauksen vastavakuutena olisi saatava samalta jäsenyhteisöltä, muuttuisi luottolaitoksen ja jäsenyhteisön välinen velkasuhde takauskeskuksen ja jäsenyhteisön väliseksi velkasuhteeksi. Mikäli takauskeskus maksaisi takauksen perusteella luottolaitoksen velkaisuuden, syntyisi sille lisäksi takautusoikeus luottolaitosta kohtaan.

Lakiin ehdotetaan lisäksi otettavaksi säännös, jossa todetaan, että jäsenyhteisölle, joka on suorittanut maksuosuuden takauskeskuksen takauksen perusteella syntyneestä maksuvelvoitteesta, on mahdollisimman pian palautettava sen suorittama maksuosuus korkeineen. Lähtökohtaisesti palautus olisi tehtävä mahdollisimman pian sen jälkeen, kun laiminlyöty maksuvelvoite saadaan perityksi laiminlyöntiin syyllistyneeltä jäsenyhteisöltä. Periminen tapahtuisi realisoimalla takauskeskuksen takauksen vastavakuus. Palautuksen olisi kuitenkin tapahduttava viimeistään sen jälkeen, kun takauskeskuksen vahvistettu tilinpäätös osoittaa siihen olevan varoja. Palautettavalle maksuosuudelle maksettava korko määrättäisiin korkolain (633/82) 3 §:n 2 momentin ja 4 §:n nojalla. Säännöksellä pyritään estämään se, ettei jäsenyhteisöille syntyisi ylimääräisen maksuosuuden kautta lopullista taloudellista menetystä.

12 §. *Tilintarkastus.* Takauskeskuksen tilien ja hallinnon tarkastuksen suorittaisi takauskeskuksen valtuuskunnan kalenterivuodeksi kerrallaan valitsema Keskuskaupparin hyväksymä tilintarkastusyhteisö.

13 §. *Tilinpäätös.* Takauskeskuksen tilinpäätös laadittaisiin kalenterivuositain ja siinä noudatettaisiin soveltuvin osin kirjanpitolakia. Tilinpäätöksen hyväksyisi takauskeskuksen valtuuskunta.

14 §. *Maksujen periminen.* Takauskeskuksen myöntämiin takauksiin perustuvat takausprovisiot ja jäsenyhteisöjen maksuosuudet saataisiin ehdotuksen mukaan ilman tuomiota ja päätöstä ulosottaa siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottoihin säädetään. Säännöksellä nopeute

ttaisiin maksujen perimistä, koska maksuviiästystilanteessa aikaviiveiden välttäminen olisi olennaista.

15 §. *Oikaisuvaatimus.* Takauskeskuksen päätöksiin ei saisi hakea muutosta harjoitettavan toiminnan luonteen vuoksi ja koska takauskeskus ei olisi muutoksenhausta hallintoasioissa annetussa laissa (154/50) tarkoitettu hallintoviranomainen. Koska jäsenyhteisöt ovat velvollisia vastaamaan takauskeskuksen sellaisten menojen ja sitoumusten rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuiksi, on perusteltua, että niillä on kuitenkin mahdollisuus vaatia valtuuskunnalta oikaisua jäsenyhteisön maksuosuutta koskevasta hallituksen päätöksestä. Tämän vuoksi lakiehdotukseen on otettu säännös maksuosuutta koskevasta oikaisu mahdollisuudesta. Oikaisuvaatimuksen perusteena voisi olla se, että maksuosuutta ei ole määrätty 10 §:n mukaisesti tai että maksuosuuden syntyyn vaikuttanut takauskeskuksen meno ei ole lain mukainen, vaan syntynyt esimerkiksi sellaisen toiminnan yhteydessä, joka lain mukaan ei kuulu takauskeskuksen tehtäviin. Oikaisuvaatimus olisi tehtävä 14 päivän kuluessa maksuosuutta koskevan päätöksen tiedoksisaamisesta.

16 §. *Esteellisyys ja virkavastuu.* Takauskeskuksen luottamushenkilön ja toimihenkilön esteellisyys määräytyisi hallintomenettelylain (598/82) mukaan, ja he olisivat ehdotetussa laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan virkavastuun alaisia.

17 §. *Salassapitovelvollisuus.* Takauskeskukselle kuuluvia asioita käsiteltäessä saatua tietoa yksityisen henkilön taikka yksityisen tai julkisen yhteisön taloudellisesta asemasta tai liike- tai ammattisalaisuudesta ei saa luvattomasti ilmaista sivulliselle. Salassapitovelvollisuuden rikkomisesta seuraavat rangaistukset määräytyisivät yleisessä rikoslainsäädännössä säädetyillä perusteilla, jollei muualla laissa ole säädetty ankarampaa rangaistusta. Salassapitoa koskeva määräys ei estäisi takauskeskusta toimittamasta tilinpäätösasiakirjoja ja takauskannan kehitystä koskevia tietoja jäsenyhteisöille.

18 §. *Muiden lakien soveltaminen.* Takauskeskuksesta olisi soveltuvin osin voimassa, mitä kunnallisten viranhaltijoiden ja työntekijöiden palvelussuhteesta ja eläketurvasta säädetään.

Takauskeskuksen harjoittama toiminta ei olisi luottolaitostoiminnasta annetun lain soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa, eikä

kyseistä lakia näin ollen sovellettaisi takauskeskukseen.

19 §. *Voimaantulo.* Pykälässä olisi lain voimaantulosäännös. Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

1.2. Kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaki

1 §. Koska takauskeskuksen luottamushenkilöiden ja toimihenkilöiden eläketurva järjestyisi KVTEL:n mukaan, lain 1 §:n 4 momenttia tulisi samalla muuttaa lisäämällä takauskeskus momentin soveltamisalan piiriin.

1.3. Rahoitustarkastuslaki

2 §. Rahoitustarkastuslain 2 §:ssä on säädetty rahoitustarkastuksen valvottavat. Jotta kuntien takauskeskuksesta annettavalla lailla rahoitustarkastuksen valvottavaksi määrättävä kuntien takauskeskus tulisi tarvittavilta osin rahoitustarkastuksen muiden valvottavien kanssa samaan asemaan, myös rahoitustarkastuslain asianomaiseen pykälään on tarpeen tehdä lisäys, jossa säädetään, että rahoitustarkastus valvoo myös kuntien takauskeskuksen toimintaa takauskeskuksesta annetun lain tarkoittamassa laajuudessa.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan mahdollisimman pian jälkeen, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Kuntien eläkevakuutus takaisi Kuntarahoituksen uuden varainhankinnan siihen asti, kunnes takauskeskus aloittaisi toimintansa. Valtuuskunta määrättäisiin ensimmäisellä kerralla 30 päivänä syyskuuta 1997 päättyväksi toimikaudeksi.

3. Säättämisjärjestys

Kuntien takauskeskusta koskevan lain säättämisjärjestyksen kannalta keskeisiä asioita ovat kunnan kuuluminen lain nojalla takauskeskuksen jäsenyhteisöihin ja vastuu takauskeskuksen menoista ja sitoumuksista. Kuntien itsehallinnollinen asema on erikseen otettu huomioon lakiehdotuksessa muun muassa rajoittamalla yksittäisen kunnan vastuita ja turvaamalla kuntien vaikutusmahdollisuudet takauskeskuksen hallinnossa ja päätök-

senteossa.

Lakiehdotuksessa kuntia pidetään suoraan lain nojalla sillä perustettavan takauskeskuksen jäsenyhteisöinä ja ainakin muodollisesti vastuussa myös muiden kuntien sitoumuksista, mutta kunnalla olisi oikeus päättää olla liittymättä jäsenyhteisöksi Periaatteessa lailla voitaisiin katsoa puuttuttavan hallitusmuodon 51 §:n 2 momentissa tarkoitettujen kuntien itsehallinnon perustuslainsuojan sisältämiin asioihin sekä vaikutettavan välillisesti myös hallitusmuodon 12 §:n 1 momentissa (969/95) tarkoitettuun omaisuusensuojaan.

Omaisuuella tarkoitetaan käytännössä erilaisia varallisuusarvoisia etuja. Sopimuspäätös saa jossain määrin suojaa omaisuusensuojasäännöksen kautta. Yksityisten väliin varallisuus oikeudellisiin oikeussuhteisiin on pääsääntöisesti kielletty puuttumasta tavallisella lailla taannehtivasti (PeVL 13/1986 vp, PeVL 4/1987 vp). Perustuslakivaliokunnan vakiintuneen tulkinnan mukaan kuntien omaisuus ei sellaisenaan nauti perustuslainsuojaa, vaan se jäi hallitusmuodon 6 §:n suojan ulkopuolelle (PeVL 18/1982 vp, PeVL 7/1990 vp). Lakiehdotuksessa ei puututa yksityisten henkilöiden tai yksityisoikeudellisten oikeushenkilöiden kanssa tehtyihin sopimuksiin eikä muihinkaan taloudellisiin etuihin. Lakiehdotuksen tarkoittamalla järjestelyllä ei ole näin ollen merkitystä hallitusmuodon 12 §:n 1 momentin (aikaisemmin 6 §:n) sisältämän omaisuuden perustuslainsuojan kannalta.

Hallitusmuodon 51 §:n 2 momentin mukaan kuntien hallinnon tulee perustua kansalaisten itsehallintoon niin kuin siitä erityisissä laeissa säädetään. Kuntalain (365/95) 2 §:ssä säädetään kunnan tehtävistä. Kunta hoitaa itsehallinnon nojalla itselleen ottamansa ja sille laissa säädetty tehtävät. Kunnille ei saa antaa uusia tehtäviä tai velvollisuuksia taikka ottaa pois tehtäviä tai oikeuksia muuten kuin säättämällä siitä lailla.

Perustuslakivaliokunta on melko kattavasti määritellyt hallitusmuodon 51 §:n 2 momentissa tarkoitettujen kuntien itsehallinnon periaatteen sisällön. Olennainen puuttuminen kunnallisen itsehallinnon perusteisiin rajoittamalla esimerkiksi kunnan yleistä toimivaltaa, itseverotusoikeutta, budjettivaltaa tai kuntalaisten oikeutta itse asettaa korkeimmat päätöksentekokoelimensä on riidattomasti hallitusmuodon 51 §:n 2 momentin vastaista (PeVL 13/1982 vp, PeVL 17/1982 vp). Va-

liokunnan suhteellisen runsas tulkintakäytäntö osoittaa kuntien itsehallinnon perustuslainvoimaisesti turvattuna sisältönä olevan lähinnä sen estäminen, että tavallisella lailla puututtaisiin itsehallinnon keskeisiin, ominaispiirteisiin tavalla, joka asiallisesti ottaen tekisi itsehallinnon merkityksettömäksi (mm. PeVL 14/1986 vp, PeVL 29/1992 vp, PeVL 9/1994 vp).

Kunnille on katsottu vanhastaan voitavan lailla säätää pakollisia tehtäviä, velvoittaa hoitamaan tiettyjä laissa säädettyjä tehtäviä yhdessä, säätää laissa rajatut tehtävät kunnan ulkopuolisen organisaation hoidettavaksi ja ottaa pois tehtäviä. Valiokunta on pitänyt mahdollisena muun muassa sitä, että pääkaupunkiseudun yhteistyövaltuuskunnalle siirrettiin lailla eräitä kyseessä olevien kuntien tehtäviä, kun ne olivat laadultaan sellaisia, että ne on tarkoituksenmukaisinta hoitaa kuntien yhteisinä tehtävinä ja säilyttäen myös kuntien sananvalta näistä asioista päätettäessä (PeVL 11/1984 vp). Myös maakuntaliittojen ja seutukaavaliittojen yhdistämisen mahdollistaneen lainsäädännön yhteydessä valiokunta katsoi, että hallitusmuodon itsehallintosäännöksen estämättä voidaan myös kuntien tehtäviä siirtää tavallisella lailla vaikkapa seutukaavaliiton hoidettavaksi (PeVL 12/1989 vp).

Lakiehdotuksessa tarkoitettulla järjestelyllä luodaan kunnille niiden yhteisen varainhankinnan takausjärjestelmä, joka turvaa jäsenyhteisönä olevalle kunnalle edullisen varainhankinnan ja muun rahoitushuollon. Takauskeskus voisi myöntää takauksia pelkästään kuntien määräämisvallassa oleville luottolaitoksille.

Jäsenyhteisöjen mahdollisuus vaikuttaa takauskeskuksen toimintapolitiikan sisältöön olisi lailla turvattu. Myös jäsenyhteisöjen vahva edustus takauskeskuksen hallinnossa olisi turvattu lailla. Takauskeskuksen toiminnassa otettaisiin huomioon tasapuolisuusnäkökohdat, mikä näkyy muun muassa valtuuskunnan jäsenen valintamenettelyssä. Takauskeskuksen ylintä päätöksentekovaltaa käyttävässä elimessä olisi erilaisten jäsenyhteisöjen tasapuolinen edustus.

Jäsenyhteisöjen yhteinen vastuu takauskeskuksen sellaisten menojen ja sitoumusten ra-

hoituksesta, joita ei muuten saada katetuiksi, ehdotetaan rajattavaksi säätämällä siitä laissa. Jos takauskeskuksen myöntämän takauksen perusteella syntyy maksuvelvoite, se katettaisiin ensisijaisesti takauskeskuksen rahastosta tai valmiusluottojärjestelyillä ja vasta toissijaisesti jäsenyhteisöiltä kannettavilla maksuosuuksilla. Takauskeskus määritteli jäsenyhteisöjen maksuosuuksien suuruuden jäsenyhteisöjen asukaslukujen mukaisessa suhteessa. Asukaslukuun perustuva vastuunjako kohtelee jäsenyhteisöjä niiden taloudelliseen kantokykyyn nähden tasapuolisesti. Jokaiselle jäsenyhteisölle jaettu vastuu ei voi muodostua yksittäisen jäsenyhteisön kannalta kohtuuttoman suureksi. Kun jokainen jäsenyhteisö voi käytännössä saada yhteisestä varainhankintajärjestelmästä hyötyjä, ei muodollinen vastuu toisen jäsenyhteisön velasta voi muodostua ongelmaksi. Jäsenyhteisöt voivat joutua muodollisesti vastuuseen ainoastaan itse hallinnoimalleen takauskeskukselle.

Lisäksi takauskeskus olisi velvollinen palauttamaan jäsenyhteisöilleen niiden maksamat maksuosuudet korkoineen mahdollisimman pian sen jälkeen, kun takauskeskuksella on siihen varoja. Myöntämänsä takauksen vastavakuutena takauskeskuksella olisi pääsääntöisesti kuntien sitoumuksia. Maksuviihävästysilanteessa takauskeskus perisi oman maksuvelvollisuuden laiminlyöneeltä kunnalta laiminlyödyn velvoitteen realisoimalla kyseiseen kuntaan kohdistuvan saamisen, joka sillä on myöntämänsä takauksen vastavakuutena. Näin pyrittäisiin estämään se, ettei jäsenyhteisöille syntyisi ylimääräisen maksuosuuden kautta lopullista taloudellista menetystä muiden kuntien sitoumusten vuoksi.

Edellä esitetty huomioon ottaen molemmat ehdotetut lait voidaan säätää tavallisina lakeina valtiopäiväjärjestyksen 66 §:n mukaisessa järjestyksessä. Suotavaa on, että säätämisyjärjestyksestä hankitaan perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**Kuntien takauskeskuksesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Kuntien takauskeskus

Kuntien takauskeskus -nimisen julkisoikeudellisen laitoksen, jäljempänä takauskeskus, tarkoituksena on turvata kuntien yhteinen varainhankinta ja kehittää sitä.

Tarkoituksen toteuttamiseksi takauskeskus voi myöntää takauksia kuntien suoraan tai välillisesti omistamien tai kuntien määräämisvallassa olevien luottolaitosten varainhankinnalle.

2 §

Jäsenyhteisöt

Takauskeskuksen jäsenyhteisöjä ovat kunnat. Kunta voi olla liittymättä jäsenyhteisöksi ilmoittamalla siitä kirjallisesti asianomaiselle ministeriölle kahden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta.

3 §

Valvonta

Rahoitustarkastus valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen määräysten noudattamista.

4 §

Oikeustoimikelpoisuus

Takauskeskus voi hankkia oikeuksia ja tehdä sitoumuksia sekä käyttää puhevaltaa tuomioistuimissa ja muussa viranomaisessa.

5 §

Valtuuskunta

Takauskeskuksen päätösvaltaa käyttää valtuuskunta, jollei tässä laissa säädetä toisin tai päätösvalta takauskeskuksen ohjesäännön mukaan kuulu muulle takauskeskuksen toimielimelle tai toimihenkilölle.

Valtuuskunnassa on vähintään 10 ja enintään 15 jäsentä sekä jokaisella heistä henkilökohtainen varajäsen. Asianomainen ministeriö määrää jäsenet ja varajäsenet neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Heidät määrätään kuntien keskusjärjestön ehdottamista henkilöistä. Jäseniä määrättäessä on otettava huomioon jäsenyhteisöissä vallitsevat poliittiset voimasuhteet sekä alueelliset ja muut tasapuolisuusnäkökohdat.

Valtuuskunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja enintään kaksi varapuheenjohtajaa.

6 §

Hallitus ja toimitusjohtaja

Takauskeskuksella on hallitus, joka vastaa takauskeskuksen hallinnosta sekä valtuuskunnan päätösten valmistelusta ja täytäntöönpanosta. Hallitus käyttää takauskeskuksen puhevaltaa.

Takauskeskuksella on toimitusjohtaja. Toimitusjohtajan nimittää hallitus.

7 §

Ohjesääntö

Takauskeskuksen toimielinten kokoonpanosta ja toimikaudesta, tehtävistä ja muusta toiminnasta annetaan tarvittavat määräykset ohjesäännössä, jonka valtuuskunta hyväksyy ja rahoitustarkastus vahvistaa.

8 §

Takausten myöntäminen

Takausten myöntämisestä päättää takauskeskuksen hallitus tai ohjesäännön nojalla toimitusjohtaja. Takauksia myönnettäessä on noudatettava terveitä ja varovaisia liikeperiaatteita.

Takauskeskus voi myöntää takauksia ainoastaan riittävää vakuutta vastaan. Eri-tyisestä syystä takaus voidaan myöntää il-

man vakuutta, jos rahoitustarkastus antaa siihen luvan.

Takauksista peritään takausprovisio.

9 §

Taloudelliset toimintaperiaatteet

Takauskeskuksen menot on pyrittävä kattamaan toiminnan tuloilla. Takauskeskuksen maksuvalmiuden turvaamiseksi takauskeskuksella on rahasto, jonka kartuttamisesta ja käyttämisestä määrätään ohjesäännössä, sekä tarvittavat valmiusluottojärjestelyt.

10 §

Jäsenyhteisöjen vastuu

Jäsenyhteisöt vastaavat yhdessä takauskeskuksen sellaisten menojen ja sitoumusten rahoituksesta, joita ei muuten saada katetuiksi, väestötietolain (507/93) 18 §:ssä tarkoitettua edeltävän vuodenvaihteen asukaslukujen mukaisessa suhteessa.

11 §

Takaukseen liittyvät jäsenyhteisöjen vastuuajärjestelyt

Takauskeskuksen myöntämän takauksen perusteella syntynyt maksuvelvoite katetaan ensisijaisesti takauskeskuksen rahastosta. Jos rahaston varat eivät riitä velvoitteen kattamiseen, takauskeskuksella on oikeus kattaa velvoite jäsenyhteisöiltä kannettavilla maksuosuuksilla. Maksuosuudet, jotka määräytyvät 10 §:ssä säädetyllä tavalla, vahvistaa hallitus.

Jäsenyhteisölle, joka on suorittanut 1 momentissa tarkoitetun maksuosuuden, on mahdollisimman pian sen jälkeen, kun takauskeskuksella on siihen varoja, palautettava sen suorittama maksuosuus korkolain (633/82) 3 §:n 2 momentin ja 4 §:n mukaisesti korkoineen. Palautuksen on tapahduttava viimeistään sen jälkeen, kun takauskeskuksen vahvistettu tilinpäätös osoittaa siihen olevan varoja.

12 §

Tilintarkastus

Takauskeskuksen tilien ja hallinnon tar-

kastuksen suorittaa takauskeskuksen valtuuskunnan kalenterivuodeksi kerrallaan valitsema Keskuskauppakamarin hyväksymä tilintarkastusyhteisö.

13 §

Tilinpäätös

Takauskeskus laatii tilinpäätöksen kalenterivuositain. Tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolakia (655/73). Takauskeskuksen valtuuskunta hyväksyy takauskeskuksen tilinpäätöksen.

14 §

Maksujen periminen

Takauskeskuksen myöntämistä takauksista perittävät takausprovisiot ja jäsenyhteisöjen maksuosuudet saadaan ulosottaa ilman tuomiota ja päätöstä siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perimisestä ulosottotoimin annetussa laissa (367/61) säädetään.

15 §

Oikaisuvaatimus

Jäsenyhteisö voi tehdä valtuuskunnalle oikaisuvaatimuksen jäsenyhteisön maksuosuutta koskevasta hallituksen päätöksestä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa maksuosuutta koskevan päätöksen tiedoksisaamisesta.

16 §

Esteellisyys ja virkavastuu

Takauskeskuksen luottamushenkilön ja toimihenkilön esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintomenettelylaissa (598/82) säädetään virkamiehen esteellisyydestä.

Takauskeskuksen luottamushenkilöt ja toimihenkilöt ovat tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitaessaan virkavastuun alaisia.

17 §

Salassapitovelvollisuus

Takauskeskuksen luottamushenkilö ja toimihenkilö ei saa luvattomasti ilmaista ta-

kauskeskukselle kuuluvia asioita käsiteltäessä saatua tietoa yksityisen henkilön taikka yksityisen tai julkisen yhteisön taloudellisesta asemasta tahi liike-tai ammatillisaisuudesta .

18 §

Muiden lakien soveltaminen

Takauskeskuksen toimihenkilöiden palvelussuhteesta ja eläketurvasta on soveltuvin osin voimassa, mitä kunnallisten viranhaltijoiden ja työntekijöiden palvelussuhteesta ja eläketurvasta säädetään.

Takauskeskukseen ei sovelleta luottolaitostoiminnasta annettua lakia (1607/93).

19 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Valtuuskunta määrätään ensimmäisellä kerralla 30 päivänä syyskuuta 1997 päättyväksi toimikaudeksi. Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1964 annetun kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/64) 1 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 16 päivänä marraskuuta 1990 annetussa laissa (974/90), seuraavasti:

1 §

Tätä lakia sovelletaan myös eläkelaitoksen ja Kuntien takauskeskuksen viranhaltijaan ja työntekijään, jolloin eläkelaitoksesta ja Kuntien takauskeskuksesta on soveltuvin kohdin voimassa, mitä jäsenyhteisöstä säädetään, sekä sellaisen yhdistyksen työntekijään, jossa on jäsenenä yksinomaan kuntia, kuntayhtymiä ja niiden muodostamia yhdistyksiä ja joka eläkelaitoksen ohjesäännössä määrättyllä tavalla on liittynyt eläkelaitoksen jäsenyhteisöksi. Tätä lakia sovelletaan niin ikään

sellaisen osakeyhtiön työntekijään, jonka kaikki osakkeet ovat kuntien, kuntayhtymien taikka eläkelaitoksen jäsenyhteisöjen omistuksessa, jonka osakkeita osakeyhtiön yhtiöjärjestyksen mukaan saadaan luovuttaa vain kunnille, kuntayhtymille tai eläkelaitoksen jäsenyhteisöille ja joka on eläkelaitoksen ohjesäännössä määrättyllä tavalla liittynyt eläkelaitoksen jäsenyhteisöksi.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä kuuta 199 .

3.

Laki**rahoitustarkastuslain 2 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetun rahoitustarkastuslain (503/93) 2 §, sellaisena kuin se on 10 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1127/93) seuraavasti:

2 §

Valvottavat

Valvottavalla tarkoitetaan tässä laissa talletuspankkia, talletuspankin vakuusrahastoa, ulkomaisen luottolaitoksen edustustoa tai sivukonttoria, rahoitustoimintalaissa (1544/91) tarkoitettua luottolaitosta, rahastoyhtiötä, arvopaperinvälitysliikettä, arvopaperipörssiä, arvopaperimarkkinain (495/89) 3 luvun 13 §:ssä tarkoitettua arvopaperinvälittäjien yhteisöä, optioyhteisöä, johdannaismarkkinoilla toimivaa markkinatakaajaa, meklaria, osakekeskusrekisteriä hoitavaa

osuuskuntaa, arvo-osuusyhdistystä ja toimiluvan saanutta arvo-osuusrekisterin pitäjää, panttilainauslaitosta, kuntien takauskeskuksesta annetussa laissa (/96) tarkoitettua kuntien takauskeskusta, säästöpankin muuttamisesta osakeyhtiömuotoiseksi pankiksi annetun lain (972/92) 6 §:ssä tarkoitettua säätiötä sekä osuuspankkilain 41 a §:n 1 momentissa (1126/93) tarkoitettua osuuskuntaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri Jouni Backman

2.

Laki**kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain 1 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1964 annetun kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelain (202/64) 1 §:n 4 momentti, sellaisena kuin se on 16 päivänä marraskuuta 1990 annetussa laissa (974/90), seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

1 §

Tätä lakia sovelletaan myös eläkelaitoksen viranhaltijaan ja työntekijään, jolloin eläkelaitoksesta on soveltuvin kohdin voimassa, mitä jäsenyhteisöstä on säädetty, sekä sellaisen yhdistyksen työntekijään, jossa on jäsenenä yksinomaan kuntia, kuntainliittoja ja niiden muodostamia yhdistyksiä ja joka eläkelaitoksen ohjesäännössä määrättävällä tavalla on liittynyt eläkelaitoksen jäsenyhteisöksi. Tätä lakia sovelletaan niin ikään sellaisen osakeyhtiön työntekijään, jonka kaikki osakkeet ovat kuntien, kuntainliittojen taikka eläkelaitoksen jäsenyhteisöjen omistuksessa, jonka osakkeita osakeyhtiön yhtiöjärjestyksen mukaan saadaan luovuttaa vain kunnille, kuntainliitoille tai eläkelaitoksen jäsenyhteisöille ja joka on eläkelaitoksen ohjesäännössä määrättyllä tavalla liittynyt eläkelaitoksen jäsenyhteisöksi.

1 §

Tätä lakia sovelletaan myös eläkelaitoksen ja Kuntien takauskeskuksen viranhaltijaan ja työntekijään, jolloin eläkelaitoksesta ja Kuntien takauskeskuksesta on soveltuvin kohdin voimassa, mitä jäsenyhteisöstä säädetään, sekä sellaisen yhdistyksen työntekijään, jossa on jäsenenä yksinomaan kuntia, kuntayhtymiä ja niiden muodostamia yhdistyksiä ja joka eläkelaitoksen ohjesäännössä määrättyllä tavalla on liittynyt eläkelaitoksen jäsenyhteisöksi. Tätä lakia sovelletaan niin ikään sellaisen osakeyhtiön työntekijään, jonka kaikki osakkeet ovat kuntien, kuntayhtymien taikka eläkelaitoksen jäsenyhteisöjen omistuksessa, jonka osakkeita osakeyhtiön yhtiöjärjestyksen mukaan saadaan luovuttaa vain kunnille, kuntayhtymille tai eläkelaitoksen jäsenyhteisöille ja joka on eläkelaitoksen ohjesäännössä määrättyllä tavalla liittynyt eläkelaitoksen jäsenyhteisöksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

3.

Laki

rahoitustarkastuslain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 11 päivänä kesäkuuta 1993 annetun rahoitustarkastuslain (503/93) 2 §, sellaisena kuin se on 10 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1127/93) seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §
Valvottavat

Valvottavalla tarkoitetaan tässä laissa talletuspankkia, talletuspankin vakuusrahastoa, ulkomaisen luottolaitoksen edustustoa tai sivukonttoria, rahoitustoimintalaissa (1544/91) tarkoitettua luottolaitosta, rahastoyhtiötä, arvopaperinvälitysliikettä, arvopaperipörssiä, arvopaperimarkkinain (495/89) 3 luvun 13 §:ssä tarkoitettua arvopaperinvälittäjien yhteisöä, optioyhteisöä, johdannaismarkkinoilla toimivaa markkinatakaajaa, meklaria, osakekeskusrekisteriä hoitavaa osuuskuntaa, arvo-osuusyhdistystä ja toimiluvan saanutta arvo-osuusrekisterin pitäjää, panttilainauslaitosta, säästöpankin muuttamisesta osakeyhtiömuotoiseksi pankiksi annetun lain (972/92) 6 §:ssä tarkoitettua säätiötä sekä osuuspankkilain 41 a §:n 1 momentissa (1126/93) tarkoitettua osuuskuntaa.

2 §
Valvottavat

Valvottavalla tarkoitetaan tässä laissa talletuspankkia, talletuspankin vakuusrahastoa, ulkomaisen luottolaitoksen edustustoa tai sivukonttoria, rahoitustoimintalaissa (1544/91) tarkoitettua luottolaitosta, rahastoyhtiötä, arvopaperinvälitysliikettä, arvopaperipörssiä, arvopaperimarkkinain (495/89) 3 luvun 13 §:ssä tarkoitettua arvopaperinvälittäjien yhteisöä, optioyhteisöä, johdannaismarkkinoilla toimivaa markkinatakaajaa, meklaria, osakekeskusrekisteriä hoitavaa osuuskuntaa, arvo-osuusyhdistystä ja toimiluvan saanutta arvo-osuusrekisterin pitäjää, panttilainauslaitosta, *kuntien takauskeskuksesta annetussa laissa (/96) tarkoitettua kuntien takauskeskusta*, säästöpankin muuttamisesta osakeyhtiömuotoiseksi pankiksi annetun lain (972/92) 6 §:ssä tarkoitettua säätiötä sekä osuuspankkilain 41 a §:n 1 momentissa (1126/93) tarkoitettua osuuskuntaa.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 199 .

